

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2011.6.22.
COM(2011) 381 végleges

**A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK,
AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

**Az Európai Uniónak a balti-tengeri régió fejlesztésére irányuló stratégiájának
bevezetéséről (EUSBSR)**

Az Európai Unió balti-tengeri régió fejlesztésére irányuló stratégiájának bevezetéséről szóló 2011-es jelentés

1. Bevezetés

Az Unió balti-tengeri régiójában élő 85 millió lakos (az EU lakosságának 17 %-a) aktívan kihasználja azokat az uniós integrációt és a regionális összetartozást erősítő lehetőségeket, amelyek a bővítés miatt keletkeztek. Ennek következményeként egyre tudatosabban viszonyulnak a régiók a közös természeti erőforrásokhoz, és tisztában vannak azok természeti törékenységével. A nemrégiben lezajló gazdasági válság is tovább erősítette, hogy együtt kell működni, így a régió országai hatékony módon reagáltak.

Az Európai Uniónak a balti-tengeri régió fejlesztésére irányuló stratégiája, amelyet az Európai Tanács 2009. június 1-én fogadott el¹, és az Európai Tanács 2009 októberében hagyott jóvá², kivette ebből a részét. A stratégia ennek az óriási régióknak, méghozzá az EU teljes területének kb. egyharmadának az alapvető kihívásait és a kiaknázatlan lehetőségeit kezeli. Integrált keretet biztosít a sekély, zárt tenger környezeti feltételeinek fejlesztéséhez és a közlekedési akadályok és az energiahálózatok összekapcsolásának kezeléséhez. Megkönnyíti a határokon átnyúló piacok, valamint a közös kutatási, innovációs és vállalkozói hálózatok fejlesztését. Ezekkel a konkrét lépésekkel a stratégia olyan nagy uniós politikákhoz is jelentősen hozzájárul, mint például az Európa 2020 és az integrált tengerpolitika, valamint erősíti a régió uniós integrációját a bővítést követően.

A stratégia bizonyítja, hogy közös cselekvések segítségével eredményesen ösztönözhető a fenntartható környezet, fokozható a régió jóléte, javítható az elérhetősége és vonzereje és biztosítható a védelem és a biztonság. Támogatja a közös uniós célkitűzések elérésére irányuló erőfeszítéseket és a területi és ágazati politikák közös kihívásokon alapuló jobb együttműködését. Az Európai Unió, Oroszország, Norvégia és Izland egyik közös politikája, az Északi Dimenzió a külső együttműködéshez teremti meg az alapot.

A megvalósítási szakasz során már most látható az új irányú együttműködés értéke. Szemlélteti a partnerek nemzeti, regionális és civil társadalmi szintű kötelezettségvállalásait, amely főleg az Európai Parlament és a nyílt konzultációs szakaszban a széleskörű helyi szintű szereplők munkájára épül.³ Bár a megvalósítási folyamatban még vannak további megoldásra váró kérdések, például a finanszírozás jobb összehangolása és a megerősített szerkezeti struktúra nehézségei, de a Bizottság értékelése szerint a stratégia máris pozitívan járul hozzá a régió szorosabb együttműködéséhez.

A Tanács felkérte a Bizottságot, hogy „legkésőbb 2011 júniusáig tegyen jelentést az előrehaladásról és az elért eredményekről”.⁴ Az alábbi jelentés a 2010-es időközi felülvizsgálatot követően készült, amelyet a 2010. október 14–15-én Tallinban zajló éves fórum keretében az érintettek széles körével megtárgyaltak. Mivel a stratégia időben alakuló, dinamikus fejlődő folyamat, ez a jelentés a következő évekre nyújt ajánlásokat a

---

¹ COM(2009) 248, 2009.6.10.

² Az Európai Tanács 2009. október 29-30-án jegyezte be az Európai Unió balti-tengeri régió fejlesztésére irányuló stratégiáját, és felkért minden érintett szereplőt, hogy gyors ütemben biztosítsa a teljes megvalósulását.

³ A stratégia honlapján elérhető a magyarázatokkal ellátott cselekvési terv:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

⁴ Általános Ügyek Tanácsának következtetései, 2009. október 26.

fejlesztéshez. Az Európai Unió Duna régióra vonatkozó stratégiájához és egyéb lehetséges jövőbeni kezdeményezésekhez is ötleteket szolgáltat, például a hasonló vagy nagyobb méretű tengerek stratégiáihoz.

2. Főbb eredmények

A stratégia a források sokkal racionalizáltabb felhasználását eredményező konkrét intézkedéshez vezetett. Új munkamódszerek és hálózatok jöttek létre és számos kezdeményezés elindult. Ezek a következők:

2.1. Új projektek

Számos projektet dolgoztak ki és finanszíroztak⁵ azoknak a céloknak a megvalósítására, amelyeket a stratégiával együtt meghatározott cselekvési tervben a 15 kiemelt területre kitűztek. Ezek a következők:

- **Baltic Deal**, amely a régió mezőgazdasági termelőivel működik együtt a tápanyagok leeresztésének, így az eutrofizációnak a csökkentésére.
- **CleanShip**, amely jelentősen csökkenti a hajók környezetszennyezését, és a „Clean Baltic Sea Shipping” (Tiszta balti-tengeri hajózás) zászlót lehet kiérdemelni.
- Az **„LNG megvalósíthatósági tanulmány”**, amely a fenntartható rövid távú tengeri hajózást fejleszti.
- **BaltAdapt**, amely az éghajlatváltozáshoz való regionális alkalmazkodást készíti elő.
- **BSR Stars**, amely egy innovációs programot támogat, amelyben a szektorcsoportok és a KKV-hálózatok a régió közös innovációs képességét növelik, jelentősen kibővítik a meglévő hálózatokat és szektorcsoportokat, és innovációs szakemberekből, vállalatokból, kutató és fejlesztő szervezetekből és politikai döntéshozókból új hálózatokat hoznak létre.
- **ScanBalt Health Port**, amely a Balti-tenger partvidékén globálisan vezető és virágzó „egészséges régió” megvalósulását ösztönzi.
- **Baltic Transport Outlook**, amely az áru- és utasforgalom elemzésére épülő, strukturált tervezéssel támogatja a közlekedési infrastruktúrát a régióban.

A felsorolt projektek csak néhány példát képviselnek a cselekvési terv keretén belül bevezetett több mint 80 kiemelt projektből. A többi projekt a régióban felmerülő kihívások teljes spektrumára reagál, például védett tengeri területeket hoznak létre, (amellyel a Balti-tenger az első olyan tengeri régió a világon, amely területének minimum 10 %-át védetté nyilváníthatja a biológiai sokféleségre vonatkozó megállapodás célkitűzésének megfelelően). A további projektek pedig a balti-tengeri együttműködés különböző témáival foglalkoznak, például a veszélyes anyagok ellenőrzésével, az egységes piac korlátainak eltávolításával és a kb. 200 régióbeli egyetem közötti együttműködés serkentésével.

A már elindult kezdeményezések mintát szolgáltatnak a többi projekt támogató számára.

---

⁵ A projektekre vonatkozóan további információk találhatóak a stratégia weboldalán.

2.2. Új lendület a meglévő projekteknek

A stratégia a múltbeli együttműködés és a létező projektek tapasztalataira épít. Jobb elérhetőséget, bővebb hálózatokat és a nemzeti és európai irányelvek megalkotásához egyértelműbb közvetlen kapcsolatot biztosít. Például:

- A balti energiapiacok összekapcsolási tervének segítségével megvalósulni látszik a három balti állam integrációja az európai energiapiacra, a stratégiában meghatározott makro-regionális kiemelt energetikai területeknek megfelelően.
- A Baltic Master II projekt segítségével jobb technológiákat fejlesztettek ki, például az „iszaphordó vagon” és az „olajos víz szállítót”, amelyekkel a hajók sokkal könnyebben a partra szállítják a hulladékaikat. Ebben a projektben jelenleg a régió kb. 15 kikötője vesz részt.

A stratégia jobb összpontosítást és nagyságrendi megtakarításokat is biztosít. Ezt például a hasonló témájú projektek csoportosításával teszik:

- Létrehozták a fenntartható mezőgazdaságra vonatkozó projekteket: a szakpolitikai kérdések tájékoztatási központja a **Baltic Compass**, a tenger fő környezetszennyező forrásával, az állati hulladékkal foglalkozik a **Baltic Manure** és a mezőgazdasági termelők szaktanácsadó projektje a **Baltic Deal**.
- A **TransBaltic**, a **East West Transport Corridor II** és a **Scandria**, három közlekedési projekt közös tevékenységekben, munkamegosztási és harmonizációs intézkedésekben egyeztek meg a zöldfolyosók megvalósítása érdekében.

Sok egyéb működő projektnek is javára vált a kapcsolatfejlesztő, jobb stratégiai keretrendszer, így azok hatása is növekedett.

2.3. Új és bővülő hálózatok

A stratégia támogatja az új, inkluzív hálózatok kialakítását, továbbá a fokozott együttműködést és a meglévő hálózatok jobb munkamegosztását. Számos szervezet számára nyújt közös referenciapontot a balti-tengeri régióban. A lakosság és a szervezetek is egyre nagyobb mértékben vonják be munkáikba a cselekvési tervben megadott kiemelt területeket.

A stratégia az alábbiakat biztosítja például:

- A tengeri közösség új keretrendszere. A Balti-tengeri Környezetvédelmi Bizottság (a HELCOM) közeli kapcsolatban áll a környezetvédelmi feladatokkal. Több kiemelt területen is kiemelt projektet vezet, a balti-tengeri cselekvési terv (BSAP) a stratégiával közösen szeretné elérni a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelvben megkívánt jó környezeti állapotot. A regionális szervezetek, például a Balti-tengeri Államok Tanácsa (CBSS), a Balti-tengeri Parlamenti Konferencia és a Balti-tengeri Államok Szubregionális Konferenciája közötti együttműködés fokozódott, és jobb lett a tengeri kérdésekre vonatkozó irányítás is.
- A fenntarthatósági kérdéseket érintő kapcsolatokat hoztak létre a CBSS Baltic 21-es szakértői csoportjával.
- A stratégia eredményeként a Miniszterek Északi Tanácsa kiterjesztette hálózatait a teljes balti-tengeri régióra.

- A szervezett bűnözés ellen tevékenykedő balti-tengeri munkacsoport új módszereket alkalmazott a már meglévő struktúráiban, így tovább csökkentette a határokon átnyúló bűnözés miatt keletkező károkat, ami különösen nagy jelentőségű, hiszen a helyi és regionális szintű kormányzatok feladatai intenzívebben bővülnek, mint ahogy azok döntéshozói vagy költségvetési jogkörei emelkednek.
- A régió közlekedési minisztériumai összehangolt infrastrukturális beruházásokat terveznek.
- Az Északi Dimenzió keretében a közegészségügyi és szociális jóléti partnerség (az egészségügyi kiemelt terület vezető partnere) új partnerekhez csatlakozott, például az e-Health for Regions hálózathoz.
- A stratégiával összefüggésben fejlődött ki a BONUS közös balti-tengeri kutatási és fejlesztési program, amelyet az uniós jogszabályok szerint egy 2010. szeptemberi döntést követően 100 millió eurós költségvetéssel fogadtak el. Célja a közös programok, valamint az olyan célzott kutatások támogatása, amelyekkel a Balti-tengernél felmerülő legfontosabb problémák kezelhetők. A teljes megvalósítási szakasza 2011 novemberében kezdődik.

Valójában ez a balti-tengeri régió problémáival összekapcsolt új koncepció az egyik legfontosabb előrelépés. Számos további példát is említhetünk, ahol új hálózatok jöttek létre, például amely a zöld közbeszerzést támogatására, a belső piac teljes megvalósítására, a kutatás és az innováció ösztönzésére, sőt még az olyan hagyományosan versenyben álló területeken is, mint a turizmus. Figyelembe véve, hogy maga a tenger döntő jelentőségű, új hálózatot hoztak létre a tengeri képzésre, amelyben a regionális kompetenciaközpontokat kapcsolják össze.

2.4. Politikai fejlődés és koherencia

A stratégia nem csak a projektekről szól. Az integrált munkamódszer a politikák jobb kidolgozását és igazodását, valamint a meglévő koncepciók sokkal hatékonyabb megvalósítását ösztönzi. Biztosítja, hogy az ágazati politikák – beleértve a közlekedésre, az oktatásra, az energiára és az éghajlatra, a környezetvédelemre, a halászatra, az iparra, az innovációra, az egészségügyre és a mezőgazdaságra vonatkozó szakpolitikákat – következetesen legyenek és igazodjanak a balti-tengeri régió, mint egész szükségleteihez. A politikai megfontolásokba minden szinten bele kell venni a környezeti szempontokat, beleértve a helyi és civil társadalmi megbeszéléseket, hogy a valódi környezetvédelmi hatás biztosítható legyen.

További példák:

- **„A foszfátok mosó- és tisztítószerekben való használatának fokozatos megszüntetése”** kiemelt projekt arról tájékoztatja a döntéshozókat, hogy a nemzeti törvényekben korlátozni kellene a foszfát használatát a háztartási mosószerekben és a mosogatógépekben használt szerekben.
- A **Balti-tengeri munkaerő hálózat** projekt munkaerő piaci stratégiára vonatkozó ajánlásokat tesz a fenntartható mobilitás elérése érdekében.
- A **MARSUNO** projekt a tengerfelügyeleti rendszerek integrációját támogatja azzal, hogy modellt biztosít a politikai döntéshozók számára az egész Unióra kiterjedően.

- A **BaltFish Fórum** a régióban és az EU-ban biztosít nagy lehetőséget a halászati gazdálkodás újabb, regionálisabb koncepciójának kialakításához és teszteléséhez.⁶

Az Európai Unió integrált tengerpolitikájának regionális bevezetése a stratégia jelentős tengeri eleme⁷. A tengeri területrendezésre vonatkozó átfogó intézkedés segítségével fejleszthető a döntéshozatal, és ezzel egyensúlyban tartja a tengeri területekért folytatott versenyben lévő szektorbeli érdekeltségeket a tengeri területek fenntartható használatával. A tengerfelügyeleti rendszerek integrációjával a különböző politikák jobban igazodnak egymáshoz, és lehetővé teszi, hogy a szereplők a hatékonyabb válaszadási képesség érdekében megosszák az információkat. Továbbá a tiszta és optimális üzemanyag-felhasználású hajókra vonatkozó balti-tengeri kezdeményezések és az új technológiák, például a parti szélenergia új munka- és gazdasági lehetőségeket teremtenek.

2.5. A támogatások és egyéb pénzügyi kezdeményezések felsorolása

A megvalósítási folyamat sikerének kulcsa a rendelkezésre álló pénzüsszegek összehangolása a stratégiával. Az egyik nagy feladat, hogy a kohéziós politika törekvéseire kell összpontosítani, mivel egyedül ez kb. 50 milliárd eurót biztosít a balti-tengeri régióknak a főbb uniós és nemzeti pénzforrások mellett. Jelentős előrelépések:

- Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) több programja, például a svéd versenyképességi programok új kiválasztási kritériumokat dolgoztak ki. A balti-tengeri régióra vonatkozó nemzetközi program 88 millió euróval járult hozzá a kiemelt projektekhez, és a negyedik pályázati felhívása specifikusan a stratégiát támogatta. Az átfogó kooperációs programok a pályázókat a stratégia koncepciójának támogatására ösztönzik. Létrehoztak olyan listákat, amelyek bemutatják, hogy a meglévő kohéziós politikai projektek hol és hogyan járulnak hozzá a stratégiához, és ezeket a programmal foglalkozó különböző hatóságoknál elérhetővé teszik.
- Az Európai Halászati Alap (EHA) támogatásával az irányító hatóságok és a helyi halászati akciócsoportok újonnan megalapított balti-tengeri hálózata a balti-tengeri régió halászati térségeiben segíti a fenntartható fejlődést megcélzó nemzetközi kooperációt. A kooperáció célja, hogy olyan közös projekteket valósítsanak meg, amelyek az Európai Unió balti-tengeri régió fejlesztésére irányuló stratégiájának bevezetését elősegítik. Továbbá a tagállamok a 2010-es éves végrehajtási beszámolóikba egy olyan speciális fejezetet csatoltak, amelyben felvázolják, hogyan járulnak hozzá a programjaik a stratégia megvalósításához.
- Bizonyos országok az Európai Szociális Alap (ESZA) programjait is előmozdították. Például az ESZA svéd irányító hatósága számos projektre vonatkozó ajánlattételi felhívásában a nemzetközi tevékenységeket kifejezetten fontos követelményként határozta meg. Az ESZA projektekben Dánia és Észtország is kiemelte a nemzetközi közreműködést. Ennek alapján a svéd irányító hatóság a többi balti országban lévő felekkel a 2011–12 során egy speciális projektben kidolgozásra és egységesítésre kerülő, még nem hivatalos

⁶ „Zöld könyv – a közös halászati politika reformja” – COM(2009) 163 végleges, 2009.4.22.

⁷ „Az Európai Unió integrált tengerpolitikája” – COM(2007) 575 végleges, 2007.10.10. és SEC(2007) 1278, 2007.10.10.; 16616/1/07 REV 1.

„ESZA balti-tengeri hálózat” keretében működik együtt.

- A többi uniós támogatási program folyamatosan átveszi a munkájában a „stratégiai koncepciót”. A **„Fenntartható vidékfejlesztés”** kiemelt projektet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap által támogatott vidékfejlesztési programok nemzetközi projektjeként támogatták.
- A kutatás és fejlesztéssel kapcsolatban a BONUS szorosabbá fűzte kapcsolatait a stratégiával. Lépések történtek az innovációfinanszírozó ügynökségek bevonására, valamint pontosabban a **„BSR Stars”** stratégiai kiemelt projekt még teljesebb körű kiaknázására.
- Az Európai Parlament kezdeményezésére 2,5 millió eurót irányoztak elő az EU 2011-es költségvetésében a kiemelt területek koordinátorainak a munkájához.
- Az Európai Beruházási Bank (EBB) és az Északi Beruházási Bank (ÉBB) kölcsönöket is adott számos kiemelt projekthez. Két példa: a Wroclaw-i ivóvízzel és szennyvízzel foglalkozó projekt (projektköltség 158 millió euró) és a lettországi Rail Baltica szakaszok (projektköltség 80 millió euró), mindkettőt az EBB támogatta kölcsön formájában.

A Bizottság és az EBB felméri egy közös megvalósítási hitelkeret lehetőségét. Ez megkönnyítené a támogatást és kölcsönt is felhasználó, valamint a hatékony projektmegvalósulást ellenőrző és ösztönző „megtérülést ígérő projektek” előkészítését.

Egyéb szervezetek is támogatják. Például a Miniszterek Északi Tanácsa és a Svéd Fejlesztési Ügynökség induló összeget biztosított. Nemzeti, regionális, helyi és magánszektorból származó finanszírozásokat is mozgósítanak.

2.6. Együttműködés a balti-tengeri régió nem uniós államaival

Az uniós kezdeményezés alapján a stratégia nem kötelezi el a nem uniós államokat. De a három leginkább érintett ország, Oroszország, Norvégia és Fehéroroszország jelezték támogatásukat. Oroszország nem elhanyagolható partner a balti-tengeri régióban, több szinten is történik együttműködés:

- Az Északi Dimenzió keretrendszere megkönnyíti a tárgyalásokat és a közös cselekvéseket. A szállítmányozási és logisztikai partnersége például a régió földrajzi adottságai miatt fellépő problémákkal foglalkozik, ideértve az óriási távolságokat és a strukturális akadályokat is.
- A meglévő testületek és partnerségek, például a CBSS és a HELCOM támogatják, hogy a tervezés a régió összes partnerével közösen történjen.
- Az Európai Bizottság és az Orosz Föderáció szorosabbra fűzte az együttműködést bizonyos esetekben, különösen a közös érdekű projekteknél, amire jó példa a 2010 júniusában elindított modernizációs partnerség az Unió és Oroszország között.
- A régiókban kétoldalú megállapodások formájában is kidolgoztak néhány kezdeményezést és projektet.

A 2010-es uniós költségvetésben 20 millió euróval támogatták a stratégia keretén belül történő együttműködéseket a nem uniós államokkal, ez is az Európai Parlament

kezdeményezése volt. Főleg a környezeti projekteket érinti, az Északi Dimenzió Környezeti Partnerség és a HELCOM segítségével.

3. Szervezeti felépítés

Az irányítás fokozatosan maximalizálta a stratégiában érintett számos szereplő és szervezet együttműködését. Az érintettek széles körét vonták be, ezek a következők: uniós szervek, nemzetközi pénzüzetek, politikai intézetek és szervezetek, a különböző szakpolitikai területeken specializálódott makro-regionális szervezetek, regionális és nem kormányzati szervezetek, az egyes régiók és városok. Az ekkora mennyiségű szakismeret kihasználásához az egyedüli praktikus megoldás a többszintű irányítás. Tehát:

- Szubnacionális szinten az egyes euró-régiók, a régiók, az országok és a városok erősen elkötelezettek, többen a kiemelt területek, a horizontális cselekvések, ill. a kiemelt projektek vezetői. Mobilizálták a helyi és szakértői partnereket.
- A stratégia arra épül, hogy bevonják a kiemelt területeken a cselekvési terv egy-egy fő területéért felelős koordinátorait (általában a hazai minisztériumokat, ügynökségeket vagy régiókat).
- A régió nyolc uniós tagállama a legmagasabb szinten kötelezte el magát a politikák mellett, és nemzeti kapcsolattartók biztosítják az egyes igazgatásokon belül a különböző szereplők közötti kapcsolatot. A nemzeti kapcsolattartó szerepe döntő fontosságú az erős és összehangolt nemzeti kötelezettségvállalás biztosításában, különösen a releváns szakminisztériumokban.
- A balti-tengeri régiós szintet többek között a Balti Fejlesztési Fórum, a HELCOM és a VASAB képviseli, amelyek közvetlenül felelősek a cselekvési tervben felsorolt különböző projektek és cselekvések végrehajtásáért. A Miniszterek Északi Tanácsának, a Miniszterek Balti Tanácsának és a CBSS-nek a szakpolitikai napirendjén kiemelt szerepet játszik a stratégia, valamint közös eseményeket szerveznek és támogatják a kiemelt projekteket.
- Európai szinten az uniós intézményekkel és a tanácsadó szervezetekkel kiépített folyamatos kapcsolat, különösen az egyes tagállamok által kinevezett és a stratégiával foglalkozó magas szintű szaktanácsadói csoport biztosítja. Az Európai Bizottság a független, az egész Unióra kiterjedő szakértelmével támogatja.
- A nyilvános jellege döntő fontosságú. Ebben az összefüggésben nagyon értékes a balti képviselőcsoportok közötti csoportosulásnak (Balti Intergroup) és az Európai Parlament Regionális Politikai Bizottságának, valamint a Régiók Bizottságának és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságának a hozzájárulása.
- Bebizonyosodott, hogy a cselekvési terv nagymértékben megkönnyítette a munka szervezését. A szakpolitikák kiemelt területeire koncentrálnak, konkrétan meghatározza az elvégzendő feladatot és elsőbbséget biztosít a jó tervezésnek. Könnyen érthetővé tette a stratégia koncepcióját és megkönnyítette a kommunikációt. „Gördülő” jellege nagyon fontos a munka szempontjából, és rendszeresen frissíteni kellene.

Szakmai szempontból a törökországi EU INTERACT programiroda segítsége nagyon lényeges. A stratégia egyéb meglévő szervezeteket is felhasznál pragmatikus módon. Hasznosnak bizonyul, ha a mesterséges földrajzi korlátok meghatározása nélkül foglalkoznak a problémákkal ott, ahol a regionális határok valamennyire rugalmasak.

4. Tapasztalatok

Meg kell szilárdítani azokat az eredményeket, amit a stratégia elért a régió együttműködése érdekében. A következő pontokra kell hangsúlyt fektetni:

- **A politikai lendület megtartása**

A politikai szándék továbbra is nélkülözhetetlen a sikerhez. Hogy a lendület megtartható legyen, minden releváns ülésen és csúcstalálkozón a stratégiát referenciapontként kell felhasználni. A Miniszterek Tanácsának napirendjére is rendszeresen fel kell tenni, és az európai és a nemzeti parlamenti viták kiindulópontjává kell kinevezni. A jövőben minden politikai programnál tekintetbe kell venni minden szinten. Ennek elősegítésére még világosabbá kell tenni, hogyan kezeli a stratégia a régió sürgető problémáit, például az egyértelmű célok meghatározásával.

- **Kötelezettségvállalás**

A politikát sokkal jobban be kell építeni a politikai és az igazgatási szervezetekbe. Felépítése a szervezeti változások vagy a politikai kiemelt területek változásai miatt még nagyon sérülékeny. A hosszú távú fenntarthatósághoz stabil intézményekre van szükség, megfelelő mennyiségű munkaerőforrással (regionális, nemzeti és európai szinten is). A célok érdekében nagyon fontos, hogy a kiemelt területek koordinátorai, de az egyéb résztvevő tagállamokban azok egyenértékű munkatársai is teljes mértékben érintettek legyenek. A szakminisztériumoknak ezért sokkal aktívabb szerepet kell vállalniuk, valamint megfelelő személyzetet és támogatást kell biztosítaniuk.

- **Célok és értékelés**

A folyamat értékelése nélkülözhetetlen, mivel a stratégia a politikák kidolgozásában és végrehajtásában fontos szerepet vállal. A stratégia kezdetben nem tartalmazott specifikus célkitűzéseket. Ezért a Bizottságnak és az egyéb érdekeltnek a meglévő és a kidolgozás alatt álló megfelelő célokra most meg kell határozni azokat a mennyiségi és a minőségi célkitűzéseket és mutatókat, amelyek ellenőrizhetővé teszik a stratégiát. Néhány kiemelt területre, például a vízzel és a tengeri környezettel foglalkozó munkákhoz ezek már léteznek (víz-keretirányelv, HELCOM balti-tengeri cselekvési terve, a tengervédelmi stratégiáról szóló irányelv) és jól használhatók lennének. A javasolt célkitűzéseket és mutatókat széles körben meg kell tárgyalni.

- **Kommunikáció és tulajdonjog**

A stratégia és eredményeinek az ismerete nagyon lényeges. Még láthatóbbá kell tenni a stratégiát. A helyi és a regionális hatóságok, a nem kormányzati szervezetek és a magánszektor főbb csoportjait be kell vonni. Az Unió balti-tengeri csoportjának nem hivatalos regionális irodái vagy a Balti Fejlesztési Fórum kapcsolatai a régió nagyobb vállalkozásaival már létező példák arra, amit még továbbra is ösztönözni kell.

- **Átfogó kapcsolatok**

Az ágazatközi együttműködés támogatásából sok megnövekedett érték származik. A Bizottság és a többiek is segítik a munkaértekezleteket és az új hálózatokat. A 2010-es éves fórumon specifikusan a még nagyobb integráltságú szemléletmódok előnyeit vizsgálták meg.

Ennek eredményeként nemrégiben betettek a cselekvési tervbe egy többszintű irányítást erősítő, új, horizontális intézkedést. A vízgazdálkodási és a területrendezési projekt jól ábrázolja, hogyan történik jelenleg a régióban az együttműködés irányítása, és a stratégia hogyan tudja minden szinten javítani a kapcsolatokat. A továbbiakban is ezt kell támogatni.

- **A politika kialakítása**

A releváns (pl. a közlekedési, innovációs, tengeri és környezetvédelmi) politika felülvizsgálata során figyelembe kell venni azok makro-regionális hatását is. A balti-tengeri régióban különösen mérlegelni kell a tisztán helyi vagy regionális adottságokra alapozott területi kohézió fontosságát. Az egyes projekteket úgy kell tekinteni, amelyek segítik a stratégiát, és az általános szemléletmód jó példái. Szorosabb kapcsolatot kell kialakítani az Európa 2020 és valójában a többi stratégiával és szakpolitikával is, például a belső biztonsági stratégiával, a közös agrárpolitikával és a közös halászati politikával.

Ezzel hangsúlyt kap a stratégiának az a lehetősége, hogy az európai általános prioritások végrehajtására használható. A makro-régiók általánosságban az uniós politika építőelemei lehetnek. A Tanács felhívta a figyelmet, hogy szükség van az átlátható balti-tengeri és dunai kapcsolatokra⁸. Ennek alapján a politikák kidolgozásával kapcsolatos makro-regionális tapasztalatokat be kell vonni a Tanács uniós szintű megbeszéléseibe. A szektori tanácsoknak is hasznos lenne, ha a makro-regionális megbeszéléseket napirendre tűznék.

- **További támogatások és a technikai segítségnyújtás**

A 2013-as időszakot követő közös szabályozási keret segítségével jobb koordinációt kell elérni annak biztosítására, hogy a makro-regionális prioritások megjelenjenek a jövőbeli uniós programokban. Ez nagyon fontos. A stratégia olyan úttörő koncepció, amely az összes támogatási eszközt racionalizálva új pénzügyi és programozási perspektívát készít elő. Nem csak az uniós tagállamok között működik: a nem uniós tagországokkal folytatott kétoldalú együttműködési programok stratégiai összehangolását uniós, nemzeti és regionális szinten is fejleszteni kell. Továbbá azoknak a transznacionális együttműködési programoknak a támogatása is nyilvánvaló, amelyek a makro-regionális stratégiával megegyező földrajzi területet fedik le. Az ilyen programokat kell erősíteni és még szorosabban ehhez a munkához kell kapcsolni.

A kiemelt területek koordinátorai és az uniós programokat irányító hatóságok között is átláthatóbb kapcsolatot kell kiépíteni. A régió nemzeti és a nemzetközi támogatási forrásainak is figyelembe kell vennie a stratégiát. Szívesen látjuk az egyéb partnerektől, például a Miniszterek Északi Tanácsától és a Svéd Nemzetközi Fejlesztési Ügynökségtől érkező hozzájárulásokat. Elő kell mozdítani a támogatásokkal kapcsolatos innovatív megközelítéseket. Az Európai Beruházási Bank előkészítő szakaszban nyújtott megvalósítási hitelkerete jó példa lenne. Számos nemzeti uniós programnak kellene támogatnia a közös projekteket, amit az intézményekben is meg kellene könnyíteni.

Fontos az üzemeltetési költségeket finanszírozó szervezeti támogatás. Az uniós költségvetés 2,5 millió eurót biztosít 2011-ben. Mivel ez a jövőben nem garantált, egyéb technikai segédeszközöket kell keresni, különösen a meglévő és jövőbeli programok révén.

Akár általános stratégiai szinten, akár a kiemelt területeken, a cselekvési vagy a kiemelt projekteken is hasznosak lehetnének egyéb együttműködési módszerek is, mint például az

---

⁸ Az Általános Ügyek Tanácsának következtetései a dunai stratégiára vonatkozóan: (2011. április).

európai területi együttműködési csoportosulás. Ennek jelentős hatása lenne arra, hogy az együttműködési szervezeteket még szilárdabbá és hosszabb távon fenntarthatóvá tenné, és ezzel egyidőben megakadályozná a meglévő szervezetek párhuzamos munkavégzését.

5. Ajánlások

Általánosságban egyértelműnek mondható, hogy a stratégia újszerű módon egyesíti a partnereket és a szakpolitika területeit, és így sokkal jobb eredményt ér el, mint amit egyedül képes lenne elérni. Ennek részeként, az itt említett tapasztalatok alapján a Bizottság a következőket ajánlja:

- javítani kell a stratégia integrációját, jobban össze kell hangolni az Európa 2020 stratégia témáival és kiemeltival.
- biztosítani kell a stratégia európai jellegét, ezért rendszeresen kell megbeszéléseket tartani a stratégiáról a szakpolitikák tanácsaiban,
- előnyben kell részesíteni a célkitűzések meghatározásáért folytatott munkát, hogy a stratégia még jobban koncentráljon a céljaira és azokat még jobban konkretizálja.
- maximalizálni kell a kohéziós politika és a régió egyéb támogatói forrásainak összehangolását a stratégia célkitűzéseivel.
- pénzügyileg és személyzetben is meg kell erősíteni a végrehajtási szervezeteket (különösen a kiemelt területek koordinátorait és azok irányítócsoportjait). Nemzeti együttműködési bizottságokat kell felállítani, és minden kiemelt területre külön meg kell határozni a nemzeti kapcsolattartókat. A minisztériumokba, ill. egyéb releváns szervezetekbe teljes mértékben be kell építeni a strukturális szervezeteket.
- fejleszteni kell a „kommunikációs kezdeményezéseket”, hogy még többen vegyenek részt a stratégiában, valamint hogy a vívmányairól még többen értesüljenek.

Ezenfelül a Bizottság tovább dolgozik azon, hogy azonosítsa ennek az új makro-regionális megközelítésnek a megnövekedett értékét, ezt a stratégia hatásának külső értékelésére alapozhatja. A tapasztalatok lehető legjobb elemzéséből levont következtetéseket a makro-regionális stratégiai koncepcióról szóló jelentés fogja összefoglalni, amit a Tanács 2013 júniusára kért.

Ezek az ajánlások minden érintett fél még magasabb szintű részvételét igénylik. A Bizottság úgy gondolja, hogy a stratégia eddigi eredményei és értékelése indokolja a további erőfeszítéseket.